

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

**STEDELIKE AFRIKAANSPREKENDE VERBRUIKERS SE HOUDING,
VOORKEUR EN SELFGELDING TEN OPSIGTE VAN AFRIKAANSE
BEMARKINGSKOMMUNIKASIE**

deur

JOHANNA YVONNE SLIPPERS

Ingedien ter gedeeltelike voldoening aan die vereiste vir die graad

PhD KOMMUNIKASIEBESTUUR

in die

DEPARTEMENT BEMARKINGS- EN KOMMUNIKASIEBESTUUR

FAKULTEIT EKONOMIESE EN BESTUURSWETENSAPPE

aan die

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA

**PROMOTOR: PROF C.H. VAN HEERDEN
MEDE-PROMOTOR: PROF A.F. GROBLER**

Pretoria, Suid-Afrika

April 2008

Verklaring

Ek verklaar dat hierdie proefskrif, wat ek hiermee indien vir die graad PhD Kommunikasiebestuur aan die Universiteit van Pretoria, my eie werk is en nie voorheen vir graaddoeleindes by 'n ander universiteit ingedien is nie.

J.Y. SLIPPERS
April 2008

Dankbetuigings

My opregte dankie aan:

- God, my Skepper en Christus, my Here. Spreuke 3:5a het vir my groot betekenis: *Vertrou volkome op die Here ...*
- My promotors, Professors van Heerden en Grobler wie se baie bekwame, toegewyde en immer entoesiastiese leiding my nie net gehelp het om 'n sukses van die studie te maak nie, maar my veral laat glo het dat ek in staat is om dit te kan doen.
- My man, Bernard, soms mentor, soms kritikus, soms belangstellende luisteraar, maar altyd betrokke, ondersteunend en vol begrip. Sonder hom sou die studie nie naastenby so 'n leersame en interessante ervaring gewees het nie.
- My dogtertjies, Yvonne en Mia, wat my voortdurend herinner het dat die betekenis en vreugde van die lewe op duisend vlakke lê.
- My ouers, by wie ek my liefde vir Afrikaans gekry het. Hulle geloof in my vermoëns en intense belangstelling in die fynste besonderhede van hierdie studie was vir my 'n groot bron van aanmoediging. Hoe bitterlik jammer is ek dat hulle nie die voltooiing van die studie beleef nie.
- My skoonma, broer en sussies, familie, skoonfamilie en vriende (Sonja de Beer in die besonder). Ek het julle belangstelling, ondersteuning en begrip, te midde van my dikwels onsosiale gedrag, altyd waardeer.
- Wyle Betty Matshiane, wat ten tye van die studie my kinders en huis getrou en liefdevol help versorg het.
- Professor Adré Schreuder en Mevrou Liesl Pearson, van Konsulta Navorsing, onder wie se leiding die telefoniese onderhoude en die statistiese verwerking van die data gedoen is. Danksy hulle hartlike, professionele begeleiding en baie geduld, het die wêreld van kwantitatiewe navorsing vir my oopgegaan.
- Mevrou Mariette Nortjé wat met meelewende ywer en in besondere detail die dokument se algemene en taalversorging behartig het.
- N.P. Van Wyk Louw wie se *Lewensverhaal*, op 'n goeie Sondagmôre, hierdie studie vir my in 'n bepaalde rigting gestuur het.
- Die Hiemstra Trust, vir finansiële ondersteuning, wat my bemoedig het dat die studie se tema wel meriete het.
- Die Universiteit van Pretoria, vir finansiële ondersteuning.

Ek dra hierdie proefskrif op aan Bernard:

My beste vriend en heerlike metgesel;
Bevorderaar en beskermer van my drome;
Liefdevolle pa van ons dogtertjies.

Ek verwonder my om saam met jou
Te kan ontdek en ontgin:
Ervarings, idees en die lewe.

Onvolmaak, ondersoekend en te eerlik,
Tog geanker en bestendig,
Is jy 'n maat vir alle seisoene.

Jy is buitengewoon.

Abstract

Afrikaans, as one of the country's 11 official languages, finds itself in a unique position as an important marketing communication language. The association between Afrikaans and the apartheid government, over years caused much damage to the image of Afrikaans. Afrikaans speakers, however, have for many years been the language group with the largest disposable income and are a target group that is easily reached. In spite of this, Afrikaans is frequently not being taken seriously by the advertising industry. Little is however known about the attitude of Afrikaans-speaking consumers towards marketing communication in Afrikaans, whether it is at all preferred by them and if they are prepared to ask for it.

The primary research goal of the study was to determine and further investigate the attitude, preference and assertiveness of urban Afrikaans-speaking consumers in terms of Afrikaans marketing communication.

Primary data was collected by means of computer-assisted telephone interviews. The target population was urban Afrikaans-speaking consumers in South Africa aged 19 years and older. A representative test sample of 306 completed interviews was obtained by means of a nonprobability quota sample.

The study found that urban Afrikaans-speaking consumers have a positive attitude towards Afrikaans marketing communication; that they, to a very large extent, prefer Afrikaans marketing communication to English marketing communication, but that they are to a lesser extent prepared to likely act assertively with regards to Afrikaans marketing communication.

The results further show that, with the exception of different age groups, various significant differences exist in urban Afrikaans-speaking consumers' attitudes,

preferences and assertiveness with regards to Afrikaans marketing communication concerning: demographic profile (income, race and gender); English language proficiency; language group identity; the marketing communication medium (contact personnel, tangible communication, advertising and packaging); product involvement (according to the FCB grid); and products' position on the goods-services continuum (pure service, goods-services hybrid; pure tangible goods).

Amongst other things, the results show that female respondents have a more positive attitude, a greater preference and are more likely to act assertively with regards to Afrikaans marketing communication than male respondents. The results also show that, especially where services and contact personnel are concerned, urban Afrikaans-speaking consumers prefer Afrikaans marketing communication. Aspects like these should be taken into consideration when a marketing communication plan, which includes this target group, is developed.

Marketers and companies, who are interested in building a long-term relationship with urban Afrikaans-speaking consumers, should undoubtedly make the effort to communicate with this target group in Afrikaans.

Opsomming

Afrikaans, as een van 11 amptelike landstale, bevind homself in 'n unieke posisie as 'n belangrike bemarkingskommunikasietaal. Die assosiasie tussen Afrikaans en die apartheidsregering het die beeld van Afrikaans, oor jare, groot skade berokken. Afrikaanssprekendes is egter vir baie jare reeds die taalgroep met die grootste besteebare inkomste en 'n teikengroep wat maklik bereikbaar is. Tog word Afrikaans dikwels nie ernstig deur die reklame-industrie opgeneem nie. Weinig is egter bekend oor wat Afrikaanssprekende verbruikers se houding teenoor bemarkingskommunikasie in Afrikaans is, of hulle dit hoegenaamd verkies en of hulle bereid is om daarvoor te vra.

Die primêre navorsingsdoel van die studie was om stedelike Afrikaanssprekende verbruikers se houding, voorkeur en selfgelding ten opsigte van Afrikaanse bemarkingskommunikasie te bepaal en verder te ondersoek.

Primêre data is met behulp van rekenaargesteuende telefoononderhoude ingesamel. Die teikenpopulasie was stedelike Afrikaanssprekende verbruikers in Suid-Afrika van 19 jaar en ouer. 'n Verteenwoordigende steekproef van 306 voltooide onderhoude is op 'n nie-ewekansige wyse met behulp van 'n kwotasteekproef verkry.

Die studie het bevind dat stedelike Afrikaanssprekende verbruikers 'n positiewe houding ten opsigte van Afrikaanse bemarkingskommunikasie het; dat hulle tot 'n baie groot mate 'n voorkeur vir Afrikaanse bemarkingskommunikasie bo Engelse bemarkingskommunikasie het, maar dat hulle tot 'n mindere mate bereid is om waarskynlik selfgeldend ten opsigte van Afrikaanse bemarkingskommunikasie op te tree.

Die resultate dui ook aan dat daar, met die uitsondering van verskillende ouderdomsgroepe, verskeie beduidende verskille in stedelike Afrikaanssprekende verbruikers se houding, voorkeur en selfgelding ten opsigte van Afrikaanse bemarkingskommunikasie voorkom, wat betref: demografiese profiel (inkomste, ras en geslag); Engelse taalvaardigheid; taalgroepidentiteit; die bemarkingskommunikasie-medium (kontakpersoneel, tasbare kommunikasie, reklame en verpakking); produkbetrokkenheid (ooreenkomstig die FCB-matriks); en produkte se posisie op die goedere-dienstekontinuum (suiwer diens, goedere-dienstekruising en suiwer produk).

Onder meer toon die resultate dat vroulike respondente 'n positiewer houding het, 'n groter voorkeur het en meer waarskynlik selfgeldend sal optree ten opsigte van Afrikaanse bemarkingskommunikasie as manlike respondente. Die resultate toon ook dat, waar dienste en kontakpersoneel ter sprake is, stedelike Afrikaanssprekende verbruikers by uitstek Afrikaanse bemarkingskommunikasie verkies. Aspekte soos hierdie behoort in ag geneem te word wanneer 'n bemarkingskommunikasieplan, wat hierdie teikengroep insluit, ontwikkel word.

Bemarkers en maatskappye wat daarin belangstel om met stedelike Afrikaanssprekende verbruikers 'n verhouding te bou, behoort ongetwyfeld die moeite te doen om met hierdie teikengroep in Afrikaans te kommunikeer.

INHOUDSOPGAWE

	Bladsy
HOOFSTUK 1: INLEIDING EN MOTIVERING	
1.1 INLEIDING	1
1.2 PROBLEEMSTELLING	6
1.2.1 Houding teenoor Afrikaanse bemarkingskommunikasie	6
1.2.2 Voorkeur vir Afrikaanse bemarkingskommunikasie	6
1.2.3 Selfgelding ten opsigte van Afrikaanse bemarkingskommunikasie	7
1.3 PRIMÊRE EN SEKONDÊRE NAVORSINGSDOELWITTE	8
1.3.1 Primêre navorsingsdoel	8
1.3.2 Sekondêre navorsingsdoelwitte	8
1.4 NAVORSINGSHIPOTESIS	9
1.5 DIE BELANGRIKHEID VAN DIE STUDIE	13
1.6 NAVORSINGSONTWERP	13
1.7 KONSEPTUELE RAAMWERK	14
1.7.1 Afhanklike veranderlikes	14
<i>1.7.1.1 Houding as konstruk</i>	15
<i>1.7.1.2 Voorkeur as konstruk</i>	16
<i>1.7.1.3 Selfgelding as konstruk</i>	16
1.7.2 Onafhanklike veranderlikes	17
<i>1.7.2.1 Demografiese veranderlikes</i>	17
<i>1.7.2.2 Engelse taalvaardigheid</i>	18
<i>1.7.2.3 Afrikaanse taalgroepidentiteit</i>	18
<i>1.7.2.4 Bemarkingskommunikasiemedium</i>	18
<i>1.7.2.5 Produkbetrokkenheid</i>	19
<i>1.7.2.6 Goedere-dienstekontinuum</i>	20

1.8	DEFINISIE VAN TERME	21
1.8.1	Stedelik	22
1.8.2	Afrikaanssprekende	22
1.8.3	Moedertaal	22
1.8.4	Verbruiker	22
1.8.5	Produk	23
1.8.6	Bank	23
1.8.7	Aansitrestaurant	23
1.8.8	Haarsjampoe	24
1.8.9	Sjokolade	24
1.9	OMVANG EN AFBAKENING VAN DIE STUDIE	24
1.10	UITEENSETTING VAN DIE HOOFSTUKKE	25

HOOFSTUK 2: VEELTALIGHEID EN AFRIKAANS IN SUID-AFRIKA

2.1	INLEIDING	28
2.2	BELANGRIKHEID VAN TAAL	28
2.3	AMPTELIKE TALE VAN SUID-AFRIKA	30
2.4	OORSPRONG VAN TALE IN SUID-AFRIKA	33
2.4.1	Khoisantale	33
2.4.2	Afrikatale	33
2.4.3	Engels	33
2.4.4	Afrikaans	34
2.5	OORSIG VAN DIE TAALBEDELING IN SUID-AFRIKA	35
2.6	DIE GRONDWET EN VEELTALIGHEID NA 1994	36
2.6.1	Bevoorregting van Engels	39
2.6.2	Ontmagtiging van Afrikaans	41
2.6.3	Verwaarlosing van Afrikatale	43
2.7	VERDEELDE AFRIKAANSE TAALGEMEENSAP	44

2.7.1	Wit Afrikaanssprekendes (Afrikaners)	46
2.7.2	Bruin Afrikaanssprekendes	48
2.8	DEBAT OOR AFRIKAANS	50
2.8.1	Oorsprong van die debat	50
2.8.2	Derde Taalbeweging	51
2.8.3	Afrikaans se posisie teenoor ander taalgroepe	53
2.8.4	Heterogene taalgemeenskap	55
2.8.5	Verskuiwing in taaltrou	55
2.8.6	Skuldgevoelens oor die verlede	56
2.9	NUWE ENERGIE RONDOM AFRIKAANS	57
2.10	OPSOMMING	59

HOOFSTUK 3: VERBRUIKERSGEDRAG

3.1	INLEIDING	60
3.2	DIE TERREIN VAN VERBRUIKERSGEDRAG	60
3.3	'N VERBRUIKERSGEDRAGMODEL	63
3.4	FAKTORE WAT VERBRUIKERSGEDRAG BEÏNVLOED	67
3.4.1	Kulturele faktore	67
<i>3.4.1.1</i>	<i>Kulturele waardes</i>	71
<i>3.4.1.2</i>	<i>Subkultuurgroepe</i>	74
<i>3.4.1.3</i>	<i>Die verband tussen taal en kultuur</i>	76
<i>3.4.1.4</i>	<i>Taalgroepidentiteit</i>	77
3.4.2	Sosiale faktore	80
<i>3.4.2.1</i>	<i>Verwysingsgroepe</i>	81
<i>3.4.2.2</i>	<i>Gesin</i>	82
<i>3.4.2.3</i>	<i>Rol en status</i>	83
<i>3.4.2.4</i>	<i>Sosiale klasse</i>	84
3.4.3	Persoonlike faktore	86

3.4.3.1	<i>Ouderdom en lewensfase</i>	86
3.4.3.2	<i>Beroep en ekonomiese omstandighede</i>	88
3.4.3.3	<i>Persoonlikheid en selfkonsep</i>	89
3.4.3.4	<i>Lewensstyl en waardes</i>	90
3.4.3.5	<i>Geslag</i>	91
3.4.4	Psigologiese faktore	92
3.4.4.1	<i>Houding</i>	93
3.4.4.1.1	<u>Definiëring van verbruikershouding</u>	93
3.4.4.1.2	<u>Die ABC-model van verbruikershouding</u>	95
3.4.4.2	<i>Voorkeur</i>	101
3.4.4.3	<i>Leervermoë (Engelse taalvaardigheid)</i>	104
3.4.4.4	<i>Motivering</i>	106
3.4.4.4.1	<u>Herzberg se tweefaktorteorie</u>	107
3.4.4.4.2	<u>Selfgeldiging</u>	111
3.5	MARKSEGMENTERING	115
3.6	VERBRUIKERSBESLUITNEMINGSPROSES	117
3.6.1	Invloede op die verbruikersbesluitnemingsproses	119
3.6.2	Fases in die verbruikersbesluitnemingsproses	121
3.6.2.1	<i>Probleem-identifisering</i>	122
3.6.2.2	<i>Inligtingsoektog</i>	123
3.6.2.3	<i>Evaluering van alternatiewe</i>	123
3.6.2.4	<i>Aankoopbesluit</i>	124
3.6.2.5	<i>Na-aankoop evaluering</i>	124
3.7	OPSOMMING	125

HOOFSTUK 4: ELEMENTE VAN DIE BEMARKINGSMENGSEL

4.1	INLEIDING	126
4.2	'N BEMARKINGSRAAMWERK	126

4.3	PRODUKTE	128
4.3.1	Produkbetrokkenheid	129
4.3.2	Die goedere-dienstekontinuum	132
4.4	BEMARKINGSKOMMUNIKASIE	134
4.4.1	Definiëring van bemarkingskommunikasie	134
4.4.2	Die doel van bemarkingskommunikasie	135
4.4.3	Die klassieke kommunikasiemodel	138
4.4.4	Die bemarkingskommunikasieproses	141
4.4.5	Bemarkingskommunikasie-elemente	144
4.4.5.1	<i>Reklame</i>	146
4.4.5.2	<i>Persoonlike verkope</i>	146
4.4.5.3	<i>Verkoopspromosies</i>	147
4.4.5.4	<i>Openbare skakeling</i>	147
4.4.5.5	<i>Borgskappe</i>	148
4.4.5.6	<i>Direkte bemarking</i>	148
4.4.5.7	<i>Nuwe media bemarking</i>	148
4.4.5.8	<i>Verpakking</i>	149
4.4.6	Geïntegreerde bemarkingskommunikasie	150
4.4.7	Effektiewe bemarkingskommunikasie	152
4.4.8	Akkommodasie in bemarkingskommunikasie	155
4.4.8.1	<i>Taal en denke</i>	155
4.4.8.2	<i>Spraakakkommodasieteorie</i>	157
4.4.8.3	<i>Kommunikasie-akkommodasieteorie in massakommunikasie</i>	158
4.4.9	Die belang van moedertaalbemarkingskommunikasie	160
4.4.10	Bemarkingskommunikasie aan kultuur- en taalsubgroepe	162
4.4.11	Afrikaans in die reklame-industrie, gedrukte en elektroniese media	166
4.4.11.1	<i>Reklame-industrie</i>	166
4.4.11.2	<i>Gedrukte media</i>	169

4.4.11.3	<i>Elektroniese media</i>	171
4.5	BEMARKINGSKOMMUNIKASIE MEDIUMS	172
4.5.1	Reklame	174
4.5.2	Verpakking	174
4.5.3	Kontakpersoneel	175
4.5.4	Tasbare kommunikasie	176
4.6	OPSOMMING	177

HOOFSTUK 5: PROBLEEMSTELLING EN FORMULERING VAN HIPOTEESES

5.1	INLEIDING	178
5.2	PROBLEEMSTELLING	178
5.3	PRIMÊRE EN SEKONDÊRE NAVORSINGSDOELWITTE	182
5.3.1	Primêre navorsingsdoel	182
5.3.1.1	<i>Houding</i>	182
5.3.1.2	<i>Voorkeur</i>	184
5.3.1.3	<i>Selfgeldig</i>	185
5.3.2	Sekondêre navorsingsdoelwitte	186
5.4	NAVORSINGSHIPOTEESES	188
5.4.1	Hipotese 1 (Demografiese eienskappe)	188
5.4.1.1	<i>Hipotese 1.1 (Ouderdom)</i>	189
5.4.1.2	<i>Hipotese 1.2 (Inkomste)</i>	191
5.4.1.3	<i>Hipotese 1.3 (Ras)</i>	193
5.4.1.4	<i>Hipotese 1.4 (Geslag)</i>	195
5.4.2	Hipotese 2 (Engelse taalvaardigheid)	197
5.4.3	Hipotese 3 (Taalgroepidentiteit)	199
5.4.4	Hipotese 4 (Bemarkingskommunikasiemedium)	202
5.4.5	Hipotese 5 (Produkbetrokkenheid)	204
5.4.6	Hipotese 6 (Goedere-dienstekontinuum)	206

5.5 OPSOMMING 207

HOOFSTUK 6: NAVORSINGSONTWERP EN –METODOLOGIE

6.1	INLEIDING	208
6.2	DATABRONNE	208
6.3	STEEKPROEF	209
6.3.1	Definiëring van die populasie	209
6.3.2	Steekproefraamwerk	211
6.3.3	Steekproefprosedure	212
6.3.4	Steekproefgrootte	213
6.4	DATA-INSAMELINGSMETODE	214
6.5	VRAELYSONTWIKKELING	218
6.5.1	Metingsvlakke	218
6.5.2	Skaaltipes	219
6.5.3	Vraelysontwerp	223
<i>6.5.3.1</i>	<i>Doel van 'n vraelys</i>	223
<i>6.5.3.2</i>	<i>Uiteensetting van die vraelys</i>	223
<i>6.5.3.3</i>	<i>Volgorde van die vrae</i>	224
<i>6.5.3.4</i>	<i>Bewoording en inhoud van die vrae</i>	225
<i>6.5.3.5</i>	<i>Formaat van die response</i>	226
6.5.4	Samestelling van die vraelys	226
<i>6.5.4.1</i>	<i>Deel 1 : Bekendstelling en verduideliking</i>	227
<i>6.5.4.2</i>	<i>Deel 2: Filtervraag (Vraag 1)</i>	228
<i>6.5.4.3</i>	<i>Deel 3: Klassifikasievrae (Vraag 2 tot 5)</i>	228
<i>6.5.4.4</i>	<i>Deel 4: Engelse taalvaardigheidvrae (Vraag 6)</i>	229
<i>6.5.4.5</i>	<i>Deel 5: Identifikasie met Afrikaanssprekendes (Vraag 7)</i>	229
<i>6.5.4.6</i>	<i>Deel 6: Meting van houding (Vraag 8, 9 en 11)</i>	230
<i>6.5.4.7</i>	<i>Deel 7: Meting van voorkeur (Vraag 10)</i>	234

6.5.4.8	<i>Deel 8: Meting van selfgeldig (Vraag 12)</i>	235
6.5.5	Voortoetsing van die vraelys	240
6.5.6	Redigering van die vraelys	242
6.6	DATA-ONTLEDING	243
6.6.1	Ontbrekende data	243
6.6.2	Beskrywende statistiek	244
6.6.2.1	<i>Frekwensieverspreiding</i>	244
6.6.2.2	<i>Kruistabulering</i>	245
6.6.3	Inferensiële statistiek	245
6.6.3.1	<i>T-toets vir gepaarde steekproewe (t-test for paired samples)</i>	246
6.6.3.2	<i>Faktorontleding</i>	246
6.6.3.3	<i>Hipotesetoetsing</i>	247
6.6.4	Betroubaarheid en geldigheid	247
6.6.4.1	<i>Betroubaarheid</i>	248
6.6.4.2	<i>Geldigheid</i>	248
6.7	OPSOMMING	249

HOOFSTUK 7: NAVORSINGSBEVINDINGS EN BESPREKING

7.1	INLEIDING	250
7.2	REALISERINGSTATISTIEK	250
7.3	BESKRYWENDE STATISTIEK	252
7.3.1	Demografiese profiel van respondente	252
7.3.2	Engelse taalvaardigheidsvrae	255
7.3.3	Identifikasie met Afrikaanssprekendes	256
7.3.4	Houding teenoor Afrikaanse bemarkingskommunikasie	259
7.3.4.1	<i>Kognitiewe komponent van houding</i>	259
7.3.4.2	<i>Affektiewe komponent van houding</i>	262
7.3.4.3	<i>Gedragskomponent van houding</i>	264

7.3.5	Voorkeur vir Afrikaanse bemarkingskommunikasie	267
7.3.6	Selfgelding ten opsigte van Afrikaanse bemarkingskommunikasie	269
7.4	VALIDERING VAN TAALGROEPIDENTITEITSKAAL	272
7.5	HIPOTESETOETSING	275
7.5.1	Hipotesetoetsing deur ANOVA	276
7.5.1.1	<i>H_{1.1a}: Stedelike Afrikaanssprekende verbruikers van verskillende ouderdomsgroepe verskil beduidend in terme van hulle houding teenoor Afrikaanse bemarkingskommunikasie.</i>	278
7.5.1.2	<i>H_{1.1b}: Stedelike Afrikaanssprekende verbruikers van verskillende ouderdomsgroepe verskil beduidend in terme van hulle voorkeur vir Afrikaanse bemarkingskommunikasie bo Engelse bemarkingskommunikasie.</i>	281
7.5.1.3	<i>H_{1.1c}: Stedelike Afrikaanssprekende verbruikers van verskillende ouderdomsgroepe verskil beduidend in terme van hulle selfgelding ten opsigte van Afrikaanse bemarkingskommunikasie.</i>	282
7.5.1.4	<i>H_{1.2a}: Hoë en lae inkomstegroepe stedelike Afrikaanssprekende verbruikers verskil beduidend in terme van hulle houding teenoor Afrikaanse bemarkingskommunikasie.</i>	284
7.5.1.5	<i>H_{1.2b}: Hoë en lae inkomstegroepe stedelike Afrikaanssprekende verbruikers verskil beduidend in terme van hulle voorkeur vir Afrikaanse bemarkingskommunikasie bo Engelse bemarkingskommunikasie.</i>	287
7.5.1.6	<i>H_{1.2c}: Hoë en lae inkomstegroepe stedelike Afrikaanssprekende verbruikers verskil beduidend in terme van hulle selfgelding ten opsigte van Afrikaanse bemarkingskommunikasie.</i>	289
7.5.1.7	<i>H_{1.3a}: Wit en bruin stedelike Afrikaanssprekende verbruikers verskil beduidend in terme van hulle houding teenoor Afrikaanse bemarkingskommunikasie.</i>	291

- 7.5.1.8 *H_{1.3b}: Wit en bruin stedelike Afrikaanssprekende verbruikers verskil beduidend in terme van hulle voorkeur vir Afrikaanse bemarkingskommunikasie bo Engelse bemarkingskommunikasie.* 293
- 7.5.1.9 *H_{1.3c}: Wit en bruin stedelike Afrikaanssprekende verbruikers verskil beduidend in terme van hulle selfgelding ten opsigte van Afrikaanse bemarkingskommunikasie.* 295
- 7.5.1.10 *H_{1.4a}: Manlike en vroulike stedelike Afrikaanssprekende verbruikers verskil beduidend in terme van hulle houding teenoor Afrikaanse bemarkingskommunikasie.* 296
- 7.5.1.11 *H_{1.4b}: Manlike en vroulike stedelike Afrikaanssprekende verbruikers verskil beduidend in terme van hulle voorkeur vir Afrikaanse bemarkingskommunikasie bo Engelse bemarkingskommunikasie.* 298
- 7.5.1.12 *H_{1.4c}: Manlike en vroulike stedelike Afrikaanssprekende verbruikers verskil beduidend in terme van hulle selfgelding ten opsigte van Afrikaanse bemarkingskommunikasie.* 300
- 7.5.1.13 *H_{2a}: Stedelike Afrikaanssprekende verbruikers met 'n beter Engelse taalvaardigheid verskil beduidend van stedelike Afrikaanssprekende verbruikers met 'n swakker Engelse taalvaardigheid in terme van hulle houding teenoor Afrikaanse bemarkingskommunikasie.* 301
- 7.5.1.14 *H_{2b}: Stedelike Afrikaanssprekende verbruikers met 'n beter Engelse taalvaardigheid verskil beduidend van stedelike Afrikaanssprekende verbruikers met 'n swakker Engelse taalvaardigheid in terme van hulle voorkeur vir Afrikaanse bemarkingskommunikasie bo Engelse bemarkingskommunikasie.* 304
- 7.5.1.15 *H_{2c}: Stedelike Afrikaanssprekende verbruikers met 'n beter Engelse taalvaardigheid verskil beduidend van stedelike Afrikaanssprekende verbruikers met 'n swakker Engelse taalvaardigheid in terme van hulle selfgelding ten opsigte van Afrikaanse* 305

	<i>bemarkingskommunikasie.</i>	
7.5.1.16	<i>H_{3a}: Stedelike Afrikaanssprekende verbruikers met 'n sterker taalgroepidentiteit verskil beduidend van stedelike Afrikaanssprekende verbruikers met 'n laer taalgroepidentiteit in terme van hulle houding teenoor Afrikaanse bemarkings-kommunikasie.</i>	307
7.5.1.17	<i>H_{3b}: Stedelike Afrikaanssprekende verbruikers met 'n sterker taalgroepidentiteit verskil beduidend van stedelike Afrikaanssprekende verbruikers met 'n laer taalgroepidentiteit in terme van hulle voorkeur vir Afrikaanse bemarkingskommunikasie bo Engelse bemarkingskommunikasie.</i>	310
7.5.1.18	<i>H_{3c}: Stedelike Afrikaanssprekende verbruikers met 'n sterker taalgroepidentiteit verskil beduidend van stedelike Afrikaanssprekende verbruikers met 'n laer taalgroepidentiteit in terme van hulle selfgelding ten opsigte van Afrikaanse bemarkings-kommunikasie.</i>	311
7.5.2	Hipotesetoetsing deur gepaarde steekproef t-toetse	313
7.5.2.1	<i>H_{4a}: Stedelike Afrikaanssprekende verbruikers se houding teenoor Afrikaanse bemarkingskommunikasie verskil beduidend ten opsigte van die medium van bemarkingskommunikasie.</i>	314
7.5.2.2	<i>H_{4b}: Stedelike Afrikaanssprekende verbruikers se voorkeur vir Afrikaanse bemarkingskommunikasie bo Engelse bemarkings-kommunikasie verskil beduidend ten opsigte van die medium van bemarkingskommunikasie.</i>	315
7.5.2.3	<i>H_{4c}: Stedelike Afrikaanssprekende verbruikers se selfgelding ten opsigte van Afrikaanse bemarkingskommunikasie verskil beduidend in terme van die medium van bemarkingskommunikasie.</i>	317
7.5.2.4	<i>H_{5a}: Stedelike Afrikaanssprekende verbruikers se houding teenoor Afrikaanse bemarkingskommunikasie verskil beduidend ten opsigte</i>	318

van hulle produkbetrokkenheid.

7.5.2.5	<i>H_{5b}: Stedelike Afrikaanssprekende verbruikers se voorkeur vir Afrikaanse bemarkingskommunikasie bo Engelse bemarkingskommunikasie verskil beduidend ten opsigte van hulle produkbetrokkenheid.</i>	320
7.5.2.6	<i>H_{5c}: Stedelike Afrikaanssprekende verbruikers se selfgeding ten opsigte van Afrikaanse bemarkingskommunikasie verskil beduidend in terme van hulle produkbetrokkenheid.</i>	321
7.5.2.7	<i>H_{6a}: Stedelike Afrikaanssprekende verbruikers se houding teenoor Afrikaanse bemarkingskommunikasie verskil beduidend ten opsigte van die produk se posisie op die goedere-dienstekontinuum.</i>	322
7.5.2.8	<i>H_{6b}: Stedelike Afrikaanssprekende verbruikers se voorkeur vir Afrikaanse bemarkingskommunikasie bo Engelse bemarkingskommunikasie verskil beduidend ten opsigte van die produk se posisie op die goedere-dienstekontinuum.</i>	324
7.5.2.9	<i>H_{6c}: Stedelike Afrikaanssprekende verbruikers se selfgeding ten opsigte van Afrikaanse bemarkingskommunikasie verskil beduidend in terme van die produk se posisie op die goedere-dienstekontinuum.</i>	325
7.5.3	Opsomming van hipotese-uitslag	327
7.6	OPSOMMING	329

HOOFSTUK 8: GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS

8.1	INLEIDING	331
8.2	BEVINDINGS: DEMOGRAFIESE GROEPERINGS (SND1)	332
8.2.1	Ouderdom	332
8.2.2	Inkomste	333
8.2.2.1	<i>Houding</i>	333

8.2.2.2	<i>Voorkeur</i>	335
8.2.2.3	<i>Selfgeldig</i>	336
8.2.3	Ras	337
8.2.3.1	<i>Houding</i>	337
8.2.3.2	<i>Voorkeur</i>	339
8.2.3.3	<i>Selfgeldig</i>	340
8.2.4	Geslag	341
8.2.4.1	<i>Houding</i>	341
8.2.4.2	<i>Voorkeur</i>	342
8.2.4.3	<i>Selfgeldig</i>	343
8.3	BEVINDINGS: ENGELSE TAALVAARDIGHEID (SND2)	344
8.3.1	Houding	344
8.3.2	Voorkeur	345
8.3.3	Selfgeldig	346
8.4	BEVINDINGS: TAALGROEPIDENTITEIT (SND3)	347
8.4.1	Houding	347
8.4.2	Voorkeur	348
8.4.3	Selfgeldig	349
8.5	BEVINDINGS: BEMARKINGSKOMMUNIKASIEMEDIUMS (SND4)	351
8.5.1	Houding	351
8.5.2	Voorkeur	352
8.5.3	Selfgeldig	353
8.6	BEVINDINGS: PRODUKBETROKKENHEID (SND5)	355
8.6.1	Houding	355
8.6.2	Voorkeur	356
8.6.3	Selfgeldig	357
8.7	BEVINDINGS: GOEDERE-DIENSTEKONTINUUM (SND6)	359
8.7.1	Houding	359

8.7.2	Voorkeur	360
8.7.3	Selfgeldig	361
8.8	FINALE BEVINDINGS, GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS	362
8.8.1	Houding	363
8.8.2	Voorkeur	368
8.8.3	Selfgeldig	371
8.9	BEPERKINGS EN AANBEVELINGS VIR VERDERE NAVORSING	374
8.9.1	Beperkings	374
8.9.2	Aanbevelings vir verdere navorsing	375
8.10	SAMEVATTING	376
	VERWYSINGS	379
	BYLAE	
	Bylaag 1: Lys van tipiese wit en bruin Afrikaanse vanne	409
	Bylaag 2: Meetinstrument vir opname	413
	Bylaag 3: Meetinstrument vir voortoetsing (persoonlike onderhoude)	420
	Bylaag 4: Meetinstrument vir voortoetsing (telefoniese onderhoude)	427
	Bylaag 5: Opsommende beskrywing van die hipoteses se uitslag	434

LYS VAN TABELLE

	Bladsy	
Tabel 1.1	Sekondêre navorsingsdoelwitte en toepaslike hipoteses	10
Tabel 1.2	Surrogate vir bemarkingskommunikasiemedium, produkbetrokkenheid en goedere-dienstekontinuum	20
Tabel 1.3	Hipoteses, afhanklike en onafhanklike veranderlikes	21
Tabel 2.1	Huistaal volgens rasgroep: 2001	30
Tabel 2.2	Huistaal per provinsie as persentasie: 2001	31
Tabel 2.3	Aantal huistaalsprekers per provinsie: 2001	32
Tabel 3.1	Komponente en manifestering van houding	97
Tabel 4.1	Oorsprong van bemarkingskommunikasie-mediums	173
Tabel 6.1	Aantal respondente per ras en provinsie	214
Tabel 6.2	Beskrywende statistiek van identifikasieskale	230
Tabel 6.3	Vraag 8 en 9 volgens onafhanklike veranderlikes	231
Tabel 6.4	Vraag 11 volgens produkbetrokkenheid, goedere-dienstekontinuum en toekomstige optrede	233
Tabel 6.5	Vraag 10 volgens onafhanklike veranderlikes	234
Tabel 6.6	Vraag 12 volgens onafhanklike veranderlikes	236
Tabel 6.7	Opsomming van sekondêre navorsingsdoelwitte, hipoteses en vraagnommer	237
Tabel 7.1	Beplande teenoor gerealiseerde steekproef	251
Tabel 7.2	Uiteensetting van oproeppogings	252
Tabel 7.3	Engelse taalvaardigheid	256
Tabel 7.4	Persentasie verspreidings vir taalgroepidentiteit	257
Tabel 7.5	Kognitiewe komponent van houding	260
Tabel 7.6	Affektiewe komponent van houding	262

Tabel 7.7	Gedragskomponent van houding	265
Tabel 7.8	Gemiddelde indekspunt vir houdingkomponente	267
Tabel 7.9	Voorkeur vir Afrikaanse bemarkingskommunikasie	268
Tabel 7.10	Selfgelding ten opsigte van Afrikaanse bemarkingskommunikasie	270
Tabel 7.11	Gemiddelde indekspunt vir afhanklike veranderlikes	272
Tabel 7.12	Faktorlading vir taalgroepidentiteitskaal	273
Tabel 7.13	Verklaarde variansie	273
Tabel 7.14	Itemontleding en Cronbach alfakoëffisiënt	275
Tabel 7.15	ANOVA resultate: ouderdomsgroep en houding	279
Tabel 7.16	ANOVA resultate: ouderdomsgroep en voorkeur	281
Tabel 7.17	ANOVA resultate: ouderdomsgroep en selfgelding	283
Tabel 7.18	ANOVA resultate: inkomstegroep en houding	285
Tabel 7.19	ANOVA resultate: inkomstegroep en voorkeur	288
Tabel 7.20	ANOVA resultate: inkomstegroep en selfgelding	290
Tabel 7.21	ANOVA resultate: ras en houding	291
Tabel 7.22	ANOVA resultate: ras en voorkeur	294
Tabel 7.23	ANOVA resultate: ras en selfgelding	295
Tabel 7.24	ANOVA resultate: geslag en houding	297
Tabel 7.25	ANOVA resultate: geslag en voorkeur	299
Tabel 7.26	ANOVA resultate: geslag en selfgelding	300
Tabel 7.27	ANOVA resultate: Engelse taalvaardigheid en houding	302
Tabel 7.28	ANOVA resultate: Engelse taalvaardigheid en voorkeur	304
Tabel 7.29	ANOVA resultate: Engelse taalvaardigheid en selfgelding	306
Tabel 7.30	ANOVA resultate: taalgroepidentiteit en houding	308
Tabel 7.31	ANOVA resultate: taalgroepidentiteit en voorkeur	310

Tabel 7.32	ANOVA resultate: taalgroepidentiteit en selfgeldig	312
Tabel 7.33	T_r-toets resultate: kommunikasiemedium en houding	315
Tabel 7.34	T_r-toets resultate: kommunikasiemedium en voorkeur	316
Tabel 7.35	T_r-toets resultate: kommunikasiemedium en selfgeldig	318
Tabel 7.36	T_r-toets resultate: betrokkenheidskwadrant en houding	319
Tabel 7.37	T_r-toets resultate: betrokkenheidskwadrant en voorkeur	320
Tabel 7.38	T_r-toets resultate: betrokkenheidskwadrant en selfgeldig	322
Tabel 7.39	T_r-toets resultate: goedere-dienstekontinuum en houding	323
Tabel 7.40	T_r-toets resultate: goedere-dienstekontinuum en voorkeur	325
Tabel 7.41	T_r-toets resultate: goedere-dienstekontinuum en selfgeldig	326
Tabel 7.42	Uitslag van die alternatiewe hipoteses	327
Tabel 7.43	Hipotese uitslag, afhanklike en onafhanklike veranderlikes	329

LYS VAN FIGURE

	Bladsy	
Figuur 1.1	Uiteensetting van die hoofstukke	25
Figuur 3.1	'n Verbruikersgedragmodel	64
Figuur 3.2	Sosiale klassestruktuur in Suid-Afrika en die VSA	85
Figuur 3.3	Bi-dimensionele model van diensstrategieë	110
Figuur 4.1	Bemarkingsraamwerk	127
Figuur 4.2	Goedere-dienstekontinuum	132
Figuur 4.3	Bemarkingskommunikasieproses	142
Figuur 6.1	CATI-stelsel op die rekenaarmonitor	216
Figuur 7.1	Respondente per ouderdomskategorie	253
Figuur 7.2	Respondente per inkomstekategorie	253
Figuur 7.3	Respondente per raskategorie	254
Figuur 7.4	Respondente per geslag	254

LYS VAN AFKORTINGS EN AKRONIEME

AMPS	All Media Product Survey
ANC	African National Congress
ANOVA	Eenrigting analise van variansie
CATI	Computer-assisted Telephone Interviewing
CRM	Customer Relationship Management
FCB	Foot, Cone & Belding
LSM[®]	Living Standards Measure
MFSA	Marketing Federation of Southern Africa
NFA	Nasionale Forum vir Afrikaans
NPS	Net Promoter Score
NTLA	Nasionale Taalliggaam vir Afrikaans
Pansat	Pan-Suid-Afrikaanse Taalraad
RSG	Radio Sonder Grense
SAARF	South African Research Foundation
SABC	South African Broadcasting Corporation
SAV	Stedelike Afrikaanssprekende verbruikers
SND	Sekondêre navorsingsdoelwit
VSA	Verenigde State van Amerika